

Yhdessä kohti kestävää kasvua

PwC Suomen yritys vastuukatsaus 2015

*part
of it:*

Yhdessä kohti kestävää kasvua

PwC Suomen yritys vastuukatsaus 2015

Tässä yritys vastuukatsauksessa esittelemme yhteenvedon PwC Suomen eli PricewaterhouseCoopers Oy:n tilikauden 1.7.2014–30.6.2015¹⁾ toimenpiteistä ja tuloksista. Lue lisää vastuuasioista verkkosivuiltamme (www.pwc.fi/yritysvastuu).

PwC pähkinänkuoressa	3
Toimitusjohtajan katsaus	4
Yritysvastuujohtajan katsaus	7
Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä	9
Sidosryhmämme	12
<i>Vastuullinen liiketoiminta</i>	13
<i>Henkilöstö ja monimuotoisuus</i>	16
<i>Yhteiskunnallinen osallistuminen</i>	20
<i>Ympäristövaikutusten hallinta</i>	26
Verojalanjälkemme	29
Tunnuslukumme	31
Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja	33

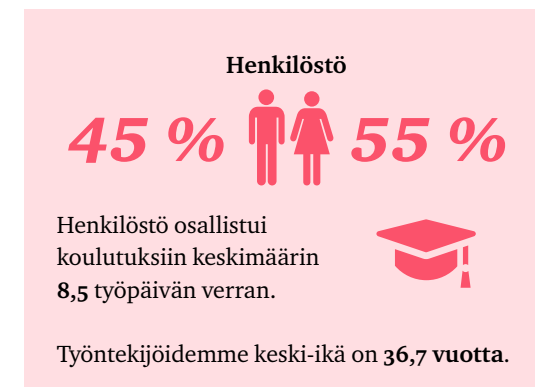
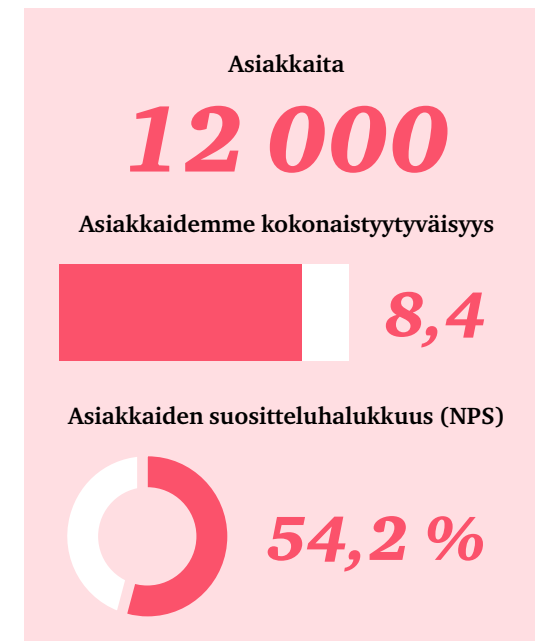
¹⁾ Raportointi kattaa PricewaterhouseCoopers Oy:n toiminnan, mutta ei osakkuusyhtiötämme PwC Julkistarkastus Oy:tä eikä tytäryhtiöitä PwC Strategy& (Finland) OY:tä ja liiketoimintaa harjoittamatonta PwC Services Oy:tä. Raportointikausi poikkeaa ympäristötietojen osalta: ne on raportoitu kalenterivuosisilta ajokilometrejä lukuun ottamatta. Yritysvastuukatsauksemme sisältää GRI G4 -ohjeiston perussisältöä. Löydät G4-indeksimme ja lisää tietoa raportointiperiaatteistamme osoitteesta www.pwc.fi/yritysvastuu.

PwC pähkinänkuoressa

PwC Suomi on suomalaisten osakkaidensa omistama yhtiö, joka kuuluu kansainväliseen PwC-ketjuun. Autamme yrityksiä kasvamaan, toimimaan tehokkaasti ja varmentamaan raportoinnin luotettavuuden – on asiakas sitten kasvuyhtiö, perheyritys, pörssilistattu tai julkisen sektorin toimija. Tavoitteenamme on luoda kestävä kasvua.

Palveluitamme

- Tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut
- Liikkeenjohdon konsultointi
- Yritysjärjestelypalvelut
- Veroneuvonta
- Forensic-palvelut
- Lakipalvelut
- Riskienhallinta ja Corporate Governance
- Yritysvastuupalvelut

Nimi PwC viittaa PwC-ketjuun ja/tai yhteen tai useampaan sen jäsenyritykseen, joista jokainen on oma itsenäinen yhtiö. Lisää tietoa: www.pwc.com/structure.

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

Toimitusjohtajan katsaus

Rakensimme valmiuksia tulevaisuuden kasvulle

Yhtiössämme on meneillään sukupolvenvaihdos ja tämä toimitusjohtajan katsaus on minulle ensimmäinen tässä roolissa. Kapulanvaihdos tähän uuteen rooliini tapahtui 1.7.2015. Sain PwC:n johdetavakseni erittäin hyvässä kunnossa: henkilöstö- ja asiakastyytyväisyytemme ovat hyvällä tasolla, brändimielikuvamme markkinoilla on erittäin vahva ja yhtiön taloudellinen tilanne on vakaa.

Haluan omasta puolestani kiittää PwC:n aiempia sukupolvia, jotka ovat hoitaneet yhtiötämme vastuullisesti, sekä erityisesti pitkäaikaisia asiakkaitamme, jotka ovat tehneet kanssamme yhteistyötä jo yli 60 vuoden ajan. Olemme vahvasti matkalla kohti kestävä kasvun kumppanuutta. Autamme asiakkaitamme rakentamaan kestävä kasvua, tehostamaan toimintaansa ja varmentamaan raportoinnin luotettavuuden.

Tarkoituksena luottamuksen rakentaminen ja ongelmien ratkaiseminen

Asiakasyrityksemme ja -organisaatiomme toimivat yhä haasteellisemmassa ympäristössä, kun Suomen talous kangertelee. Samaan aikaan organisaatioiden pitäisi sopeutua muuttuviin markkinoihin, kiristyvään sääntelyyn ja ottaa toiminnassaan huomioon myös globaalit megatrendit kuten teknologia-, ympäristö- ja väestörakennemuutokset.

Kevättalvella julkaistun PwC:n Global CEO Survey 2015 -tutkimuksen mukaan jopa neljä viidestä suomalaisjohtajasta onkin sitä mieltä, että hänen johtamansa yrityksen liiketoiminnan kasvuun kohdistuu nyt enemmän uhkia kuin kolme vuotta sit-

Mikko Nieminen

ten. Tästä huolimatta toimitusjohtajien usko oman yrityksen liiketoiminnan kasvuun on pysynyt hyvällä tasolla.

Kaiken muutoksen keskellä PwC:n tarkoituksena on luoda luottamusta yhteiskuntaan ja ratkaista merkittäviä ongelmia – ”To build trust in society and solve important problems”. Tämä on koko PwC-ketjun yhteinen tarkoitus, purpose. Se on paljon sanottu. Tarkoituksemme pohjautuu meidän

perintöömme: luottamuksen lisäämiseen taloudellisessa raportoinnissa ja siten eri osapuolien välillä sekä palveluihimme, joiden avulla autamme niin yksityisiä kuin julkisia yrityksiä ja organisaatioita menestymään.

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

PwC pähkinäkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

Vakaata kasvua

Onnistuimme tehtävässämme tukea asiakkaitamme muutoksissa, kasvussa ja luotettavassa toiminnassa mielestäni hyvin. Liikevaihtomme kasvoi kesäkuussa 2015 päättyneellä tilikaudella ja haastavassa markkinatilanteessa 5,3 % 109,6 miljoonaan euroon (104,1 milj.). Kannattavuus pysyi hyvänä.

Yleisestä vaikeasta taloustilanteesta huolimatta yritysjärjestely-, rahoitus- ja pääomamarkkinarintamalla oli aktiivista. Olimme mukana suuressa osassa näistä transaktioista, mikä heijastui positiivisesti palvelualueidemme kehitykseen: liikkeenjohdon konsultointi ja yritysjärjestelypalvelut -yksikkömme kasvatti liikevaihtoaan 13 %. Suurimman liiketoiminta-alueemme, tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut, liikevaihto kasvoi 5 %, mikä oli odotettua enemmän. Veroneuvonnan ja lakipalveluiden kasvu jäi 2 %:iin.

Mittasimme tilikauden suoriutumistamme paitsi taloudellisin mittarein myös henkilöstön tyytyväisyyden ja asiakaspalautteen perusteella. Niin henkilöstön kuin asiakkaiden tyytyväisyys kasvoi tilikaudella, mikä ilahdutti meitä erityisesti ja osoitti, että olemme onnistuneet työssämme. Näistä tuloksista voit lukea tästä katsauksesta jäljempänä.

Strategiakonsultoinnin eturiviin

PwC-ketju osti keväällä 2014 liikkeenjohdon konsultointiyritys Booz & Companyn. Booz & Companyn liiketoiminta sai yrityskaupassa uuden nimen: Strategy&. Yhteistyö Strategy&:n ja Suomen PwC:n kanssa syveni läpi tilikauden, ja tilikauden lopussa 30.6.2015 Suomen Strategy&:stä tuli PwC Suomen 100 %:sesti omistama tytäryhtiö.

Asiakkaamme ovat olleet innostuneita entistä vahvemmassa strategisen neuvonannon osaami-

sestamme: Strategy& toi palvelutarjontaamme kokemuksensa käytännönläheisestä ja vahvasta toimialalähtöisestä strategiakonsultoinnista. Voimme vastata asiakkaidemme kysyntään täydellä ”strategiasta toteutukseen”-palveluvalikoimalla niin Suomessa kuin maailmanlaajuisesti.

Tilintarkastusalan sääntelyyn odotetaan vielä täsmennyksiä

EU:n tilintarkastusasetuksen ja -direktiivin muutokset julkaistiin 16.6.2014. Isoimpia muutoksia uudessa regulaatioissa ovat mm. pörssiyhtiöiden public interest entity- eli PIE-yhtiöiden pakollinen toimistorotaatio sekä rajoitukset tilintarkastusasiakkaille tarjottaviin palveluihin. EU-asetus ja -direktiivi tulevat voimaan kesällä 2016, mutta useisiin kohtiin liittyy siirtymäaikoja.

Sääntelyyn liittyy useita kansallisia soveltamiskohtia, jotka eivät ole vielä ratkenneet Suomen osalta: Työministeri Lauri Ihalaisen asettaman työryhmän odotetaan antavan mietintönsä EU:n sääntämisen tilintarkastusnormiston aiheuttamista muutostarpeista Suomen lainsäädäntöön vuoden 2015 lopulla. Tämän jälkeen mietintö tulee lausunkierrokselle eri sidosryhmille. Hallituksen esitys annetaan eduskunnalle keväällä 2016.

Käymme aiheesta keskustelua asiakkaidemme kanssa ja valmistaudumme asiakkaidemme tulleisiin muutoksiin saatavilla olevan tiedon valossa.

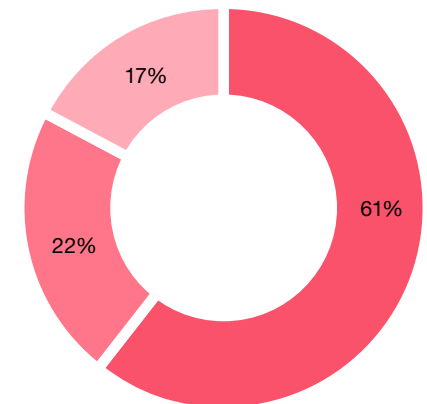
Palveluiden kehittäminen jatkuu tilikaudella 2016

Suomen talouden kehitys ei näytä kovin valoisalta tällä hetkellä, vaikka syyskuun alussa saatiin tilastoja viennin piristymisestä ja Tilastokeskus tiedotti, ettei Suomi olekaan lamassa. Valtiovarainministeriö kuitenkin arvioi, että Suomen talouden kasvu

Asiakkaamme ovat olleet innostuneita entistä vahvemmassa strategisen neuvonannon osaamisestamme.

Mikko Nieminen

Liikevaihto 109,6 miljoonaa euroa

- Tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut
- Veroneuvonta ja lakipalvelut
- Liikkeenjohdon konsultointi ja yritysjärjestelypalvelut

Vastuullinen toiminta on yrityskulttuurimme ytimessä.

Mikko Nieminen

PwC pähkinäkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

jää jopa pakkaselle vuoden 2015 osalta, ja heikko taloustilanne painaa myös ensi vuoden ennustetta. Niin sanottu laaja työttömyys on noussut jo 17 prosenttiin.

Vaikka toimintaympäristö on varsin haasteellinen, uskon että monipuolisille asiakastarpeista lähteille laadukkaille asiantuntijapalveluille on tulevaisuudessakin vahvaa kysyntää. Tilikauden 2015 aikana rakensimme perustustamme entistäkin vahvempaan kuntoon ja nostimme valmiuksia tulevaisuuden kasvulle. Alkaneella kaudella 2016 tavoittelemme vahvaa lähes kaksinumeroista kasvua ja entistä parempaa kannattavuutta.

Olemme panostaneet vahvasti vakiintuneiden palveluidemme kuten tilintarkastuksen ja veroneuvonnan uusiutumiseen, ja haluamme olla jatkossakin näissä palveluissa Suomen johtava palveluntarjoaja. Jatkamme investointeja myös uudemmille kasvun alueille kuten strategiakonsultointiin, data-analytiikkaan ja kyberturvallisuuspalveluihin. Vahvistamme entisestään kompetenssejämme tarjota palveluita eri yritysjärjestelyprosessin eri vaiheissa.

Palveluiden kehittämisen lisäksi olemme käyttäneet paljon aikaa johtamisen kehittämiseen ja investoineet entistä tehokkaampiin työvälineisiin ja digitalisoituvaan palvelutarjontaan. Uskon että yhdessä kaikki nämä investoinnit auttavat meitä kasvu-uralla, vaikka Suomen taloudellinen tilanne ei tätä tavoitetta suoranaisesti tue.

Alkaneen tilikauden aikana tulemme tekemään strategiatyötä PwC Suomen tahtotilan ja position kirkastamiseksi seuraavan strategiakautemme ajalle.

Vastuullinen toiminta on yrityskulttuurimme ytimessä. Tuemme asiakkaitamme yritysvastuun kysymyksissä ja vastuullisen toiminnan kehittämi-

sessä, mutta toimimme myös itse vastuullisesti. Kehitämme edelleen sekä vastuullisuuteen liittyviä palveluitamme että omaa vastuullista toimintaamme. Yritysvastuujohtajamme Sirpa Juutisen katsaus ja tämä raportti kertoo tästä työstämme enemmän.

Kiitos asiakkaillemme luottamuksesta meitä kohtaan! Lämmin kiitos myös kaikille PwC:läisille, jotka ovat tehneet loistavaa työtä ja mahdollistaneet menestymisemme. Kolmantena mutta ei vähäisempänä kiitän kaikkia yhteistyötahojamme, joiden kanssa olemme jakaneet osaamista ja näkemystä ja luoneet merkityksellisiä suhteita.

Mikko Nieminen

Yritysvastuujohtajan katsaus

Asioiden sisäistäminen osaksi yrityskulttuuria on pitkä prosessi

Yritysvastuu viitoittaa suuntaa kehitykselle, kun taas yritysvastuun laiminlyönti kasvattaa liiketoiminnan riskejä. Vastuullisuutensa hyvin ja ennakoivasti hoitavat yhtiöt pystyvät hyödyntämään sen mukanaan tuomia mahdollisuuksia.

PwC on panostanut omassa toiminnassaan yritysvastuuseen jo useita vuosia. Meidät tunnetaankin korkealaatuisista vastuullisuuspalveluista. Koemme välttämättömäksi kehittää myös omaa yritysvastuutamme.

Tällä tilikaudella jatkoimme suunnitellusti yritysvastuun kehittämistä kaikilla PwC:n valitsemilla neljällä osa-alueella, jotka ovat vastuullinen liiketoiminta, henkilöstö ja monimuotoisuus, yhteiskunnallinen osallistuminen sekä ympäristövaikutusten hallinta.

Vastuullisessa liiketoiminnassa keskityimme asiakkaiden yritysvastuun näkökulmien kehittämiseen, kuten yritysvastuun nivomiseen yrityskaupaprosessiin. Asiantuntijamme loivat asiakkaille kokonaisvaltaisen lähestymistavan, jossa yritysvastuu otetaan huomioon yrityskaupan kaikissa vaiheissa.

Kehitimme myös omien sisäisten prosessiemme vastuullisuutta vahvistamalla hankintatoimen toimintaperiaatteet ja menettelytavat.

Henkilöstö ja monimuotoisuus -osa-alueella jatkoimme vastuullisuuden kehittämistä osana henkilöstöjohtamista. Johtoryhmä linjasi päätöksellään PwC:n olevan monimuotoisuutta tukeva työnantaja myös seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille. Lisäksi allekirjoitimme yritysvastuuverkosto FiBS

Sirpa Juutinen

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

Olemme vuosien varrella näht, miten pitkäjänteistä otetta yritysten vastuullisuus edellyttää.

Sirpa Juutinen

PwC pähkinäkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

ry:n monimuotoisuussitoumuksen.

Jatkoimme yhteiskunnallista vaikuttamista tekemällä yhteistyötä useiden eri elinkeinoelämän, toimialan ja ammatillisten järjestöjen ja yhdistysten sekä oppilaitosten kanssa. Päivitimme pro bono- ja sponsorointilinjauksemme.

Ympäristövaikutusten ymmärtäminen ja hallinta ovat osoittautuneet henkilöstölle tärkeäksi siinäkin huolimatta, että PwC:n liiketoiminnan ympäristövaikutukset ovat melko vähäiset moneen muuhun toimialaan verrattuna.

Läpinäkyviä mittauksia ja avointa viestimistä

Olemme vuosien varrella nähneet, miten pitkäjänteistä otetta yritysten vastuullisuus edellyttää. On helppoa laatia dokumentteja ja uudistaa ohjelmia. Sen sijaan asioiden sisäistäminen osaksi yrityskultuuria on pitkä prosessi.

PwC:n kaltaisessa yhtiössä työn korkea laatu ja asiakkaiden tyytyväisyyden ylläpitäminen ovat jatkuvasti esillä. Meillä on siis hyvät perusedellytykset yritysvastuun kehittämiseen.

Vastuullisuus onkin aina ollut osa jokapäiväistä toimintaamme. Sen vuoksi voi tuntua ristiriitaiselta ajatukselta panostaa voimakkaasti yritysvastuun kehittämiseen. Tämä on kuitenkin välttämätöntä. Enää ei voi vain todeta, että yritysvastuu on osa kaikkea tekemistämme. Meidän on myös pystyttävä mittaamaan tuloksia ja kerrottava niistä avoimesti. Tätä varten tarvitsemme ymmärrystä meihin kohdistuvista odotuksista. Meidän täytyy sisällyttää vastuullisuus johtamisjärjestelmäämme ja kehittää entistä toimivammat prosessit päivittäiseen johtamiseen.

Johto tukee vahvasti

Kiitän yritysvastuun ohjausryhmäämme aktiivisesta paneutumisesta PwC:n omaan yritysvastuun kehittämiseen. Myös hallituksemme ja johtoryhmämme ansaitsevat kiitokset vahvasta tuesta sekä haasteellisten tavoitteiden asettamisesta.

Nämä kirittävät meitä kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttamisessa ja varmistavat, että maali liikkuu koko ajan eteenpäin.

Vaikka johdolla on tärkeä rooli, kiitos kuuluu koko henkilöstölle, joka viime kädessä vastaa yritysvastuun käytännön toteutuksesta osana jokapäiväistä työtään.

Tästä on hyvä jatkaa.

Sirpa Juutinen

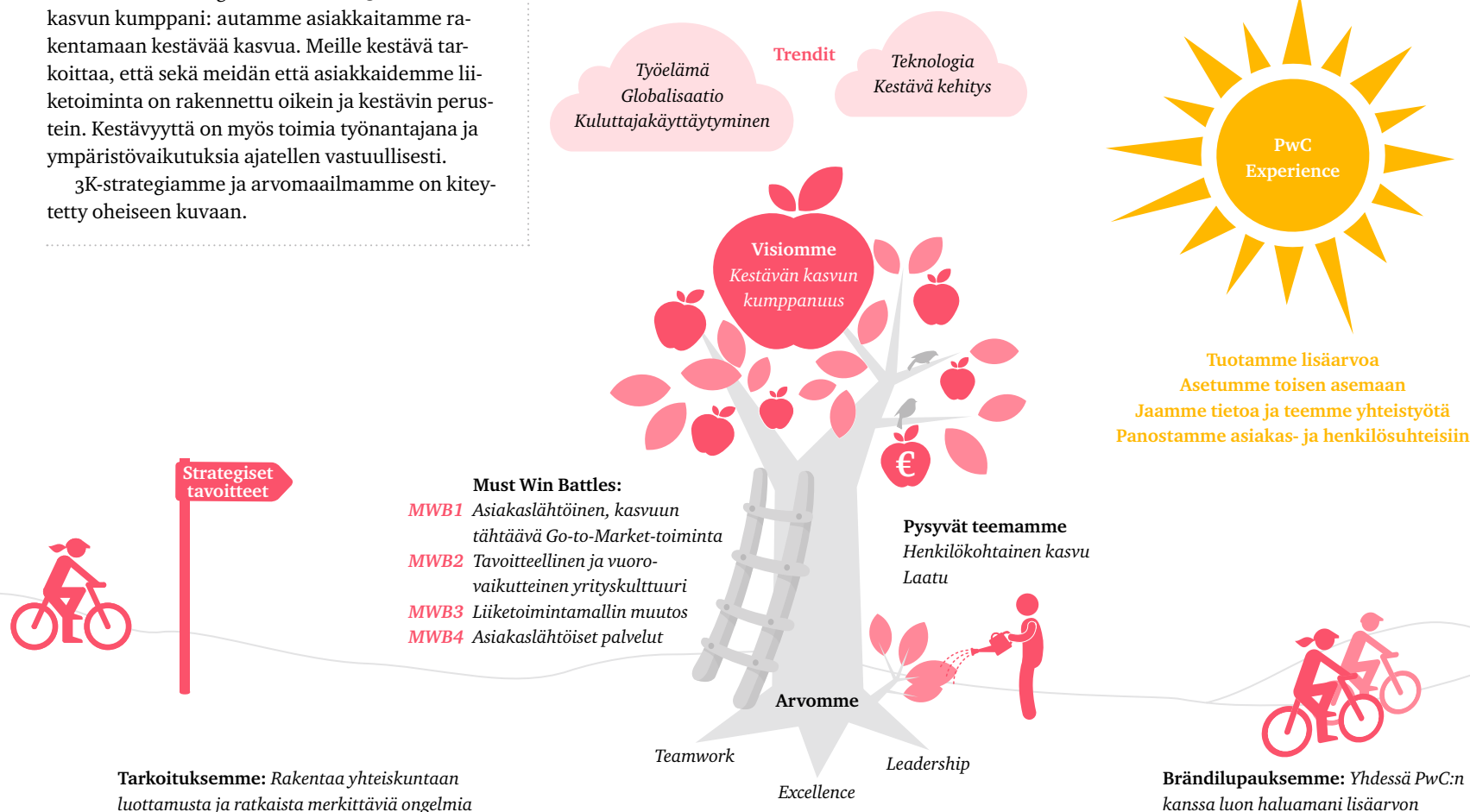

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Kestävä tulevaisuus ei synny itsestään. Sitä rakennetaan lukuisilla päivittäisillä valinnoilla ja päätöksillä.

Liiketoimintastrategiamme nimi on 3 K – Kestävän kasvun kumppani: autamme asiakkaitamme rakentamaan kestävää kasvua. Meille kestävä tarkoittaa, että sekä meidän että asiakkaidemme liiketoiminta on rakennettu oikein ja kestävin perustein. Kestävyyttä on myös toimia työnantajana ja ympäristövaikutuksia ajatellen vastuullisesti.

3K-strategiamme ja arvomaailmamme on kiteytetty oheiseen kuvaan.

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

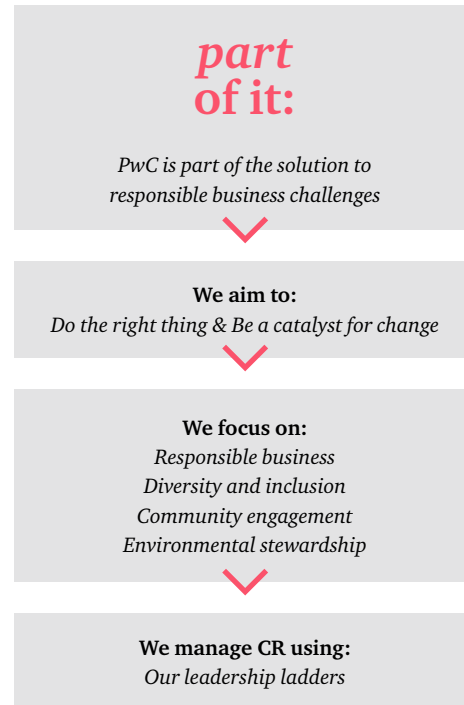
Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

PwC-ketjulla on globaali yritysvastuustrategia, jolle PwC Suomen vastuullisuustyö pohjautuu.

Yritysvastuun viitekehys

Soveltaessamme PwC-ketjun yritysvastuustrategiaa käytäntöön otamme huomioon oman liiketoimintastrategiamme sekä johdon määrittelemät olennaisuusnäkökohdat.

PwC:n yritysvastuustrategian ydin kiteytyy ajatukseen ”part of it” – haluan olla osa kestävästä kehityksestä. Strategia jakautuu kahteen pääteemaan: ”Do the right thing”, jolla viitataan oman toimintamme vastuullisuuteen, sekä ”Be a catalyst for

change”, jolla tarkoitetaan omaa rooliamme muutosvoimana. Toisin sanoen edistämme globaalisti ja lokaalisti kestävästä kehityksestä ja vastuullisemman liiketoiminnan ratkaisuja.

Oikeiden asioiden tekemisessä keskitymme liiketoiminnan kannalta olennaiseen toteuttaessamme yritysvastuuta. Se tarkoittaa myös, että eettiset periaatteet ja vastuullisuus ovat osa toimintakulttuuriamme niin asiakastyössä kuin esimerkiksi henkilöstöpolitiikassamme.

Vauhditamme muutosta uudistamalla omaa osaamistamme sekä tuottamalla uutta tietoa sidosryhmiemme käyttöön.

Yritysvastuu on osa liiketoimintaamme

Johdamme yritysvastuuta osana muuta liiketoimintaa. Yritysvastuun kehittämistä johtaa yritysvastuujohtaja, joka raportoi toimitusjohtajalle. Yri-

tysvastuujohtaja toimii myös tasa-arvosta vastaavana partnerina.

Yritysvastuun ohjausryhmän tehtävänä on seurata ja koordinoita yritysvastuun kehittymistä. Ohjausryhmä koostaa johtoryhmälle yhteenvedon työnsä tuloksista vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Tilikaudella 2015 ohjausryhmän jäseniä ovat olleet yritysvastuujohtajan lisäksi hallituksen puheenjohtaja, liiketoiminta-alueiden edustajat, operatiivinen johtaja, henkilöstöjohtaja sekä brändi- ja viestintäjohtaja. Myös toimitusjohtaja osallistui useimpiin ohjausryhmän tapaamisiin.

Päättyneellä raportointikaudella ohjausryhmä kokoontui neljä kertaa.

Yritysvastuun ohjausryhmän alla toimii neljä työryhmää, joissa puheenjohtajina toimivat ohjausryhmän jäsenet. Muut työryhmien jäsenet edustavat organisaation eri yksiköitä ja tasoja.

PwC Suomen yritysvastuun organisaatio

Hallitus

Hyväksyy yritysvastuuraportin

Toimitusjohtaja & Johtoryhmä

Hyväksyvät yritysvastuun ohjelman ja tavoitteet

Yritysvastuujohtaja & Yritysvastuun ohjausryhmä

Koordinoivat ja kehittävät yritysvastuutyötä

Työryhmät valmistelevat yritysvastuun asioita yhdessä ohjausryhmän kanssa

Linjaorganisaatio toteuttaa yritysvastuuta yhdessä tukifunktioiden kanssa

PwC pähkinäkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

PwC pähkinäkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

Yritysvastuun johtamisesta entistä tavoitteellisempaa

Päätyneellä kaudella työskentelimme määrätietoisesti tavoitteiden saavuttamiseksi kaikilla PwC:n valitsemilla neljällä vastuullisuuden osa-alueella. Samalla osallistimme työhön lisää henkilöstöä. Yksi esimerkki tästä on hankintaorganisaatiomme, jonka työn osaksi vastuullisuus nivottiin.

Yritysvastuun ohjausryhmän työ vakiintui. Johdoryhmä sai päätettäväkseen ohjausryhmän valmistelemia asioita, joista merkittävimmät olivat hankintatoimen vastuullisuuspolitiikan uusiminen

sekä kannanotto seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen tasa-arvoisesta asemasta.

Yritysvastuun tavoitteet

Yritysvastuu on linkitetty PwC:n nelivuotiseen Kestävän kasvun kumppani -liiketoimintastrategiaan.

PwC:n yritysvastuun neljän fokusalueen tavoitteet on määritelty pääosin strategiakauden 2013–2016 loppuun, joskin osaa tavoitteista on päivitetty matkan varrella.

Toteutamme alkaneella tilikaudella 2016 sidosryhmäkyselyn ja päivitämme yritysvastuun olen-

naiset asiat. Näin varmistamme, että myös jatkossa vastuullisuustyömme on liiketoimintalähtöistä ja vastaa sidosryhmien odotuksiin.

Seuraavalla sivulla on kuvattu tärkeimmät sidosryhmämme ja tapamme toimia heidän kanssaan.

Yritysvastuun tavoitteet

Vastuullinen liiketoiminta

- Lisäämme yritysvastuun näkökulmaa kaikkiin palveluihimme
- Vahvistamme yritysvastuunäkökulmaa riskienhallintaprosesseissa

Henkilöstö ja monimuotoisuus

- Lisäämme henkilöstön yritysvastuutietoisuutta
- Sisällytämme yritysvastuun osaksi esimieskoulutuksia
- Lisäämme tietoisuutta monimuotoisuudesta työelämässä

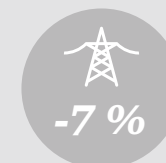

Yhteiskunnallinen osallistuminen

- Päivitämme pro bono-, hyväntekeväisyys- ja vapaaehtoistyön linjauksemme
- Päivitämme mittariston ja priorisoimme mitattavat alueet yhteiskunnallisessa osallistumisessa

Ympäristövaikutusten hallinta

- Vähennämme hiilidioksidipäästöjä liikematkustuksessa 5 %:lla ja lisäämme etänevotteluja 5 %:lla
- Pienennämme sähkön kulutusta 7 %:lla
- Vähennämme paperin käyttöä 3 %:lla

Sidosryhmämme

Sidosryhmä	Vuorovaikutuksen muotoja	Esimerkki sidosryhmäyhteistyöstä tilikaudella	Kuinka yhteistyötä on tarkoitus kehittää
Asiakkaat	Asiakastapaamiset, asiakastapahtumat, asiakaspalaute, bränditutkimus, PwC:n julkaisut ja tutkimukset, uutiskirjeet, sosiaalisen median kanavat	Järjestimme useita verkostoitumiseen ja tiedon jakamiseen tähtääviä tilaisuuksia, kuten talousjohtajien CFO Roundtable -tilaisuudet sekä vuosittaisen ylimmälle johdolle suunnatun Capital Markets -seminaarin. Säätiöille ja yhdistyksille järjestimme Avoin raportti -kilpailun ja -tilaisuuden, joiden tarkoituksena on tukea läpinäkyvää raportointia.	Haluamme ymmärtää asiakkaan tilannetta ja toimialaa entistä paremmin. Panostamme jatkossa aiempaa enemmän valittuihin toimialoihin. Hyödynnämme myös PwC-ketjun osaajia ympäri maailmaa, jotta asiakkaamme saavat parhaan tiedon ja osaamisen käyttöönsä.
Henkilöstö	Ilmapiiritutkimus Global People Survey, People-ryhmä, toimitusjohtajan ja johtoryhmän katsaukset, intranet, keskustelupalsta, sisäinen sosiaalinen media, henkilöstölehti, koko henkilöstön ja ryhmien tilaisuudet	Aloimme julkaista kuukausittain sisäistä uutiskirjettä johtoryhmätyöskentelystä ja johtoryhmän tekemistä päätöksistä parantaaksemme johdon työskentelyn läpinäkyvyyttä ja tiedon jakamista koko henkilöstölle.	Tavoitteenamme on osallistaa henkilöstä strategiatyöskentelyyn ja viestiä strategiastamme ymmärrettävällä ja sitouttavalla tavalla.
Oppilaitokset	Yhteistyösopimukset oppilaitosten kanssa, luennointi, rekrytointitilaisuudet ja -messut oppilaitoksissa, yritysvierailut PwC:lle, Kisälli-ohjelma	Tärkeimpiä opiskelijoille suunnattuja tapahtumiamme olivat vuosittaiset rekrytointitilaisuudet Assurance Day, Advisory Day ja Tax Day. Osana PwC:n globaalia Aspire to Lead -tapahtumasarjaa järjestimme opiskelijoille tilaisuuden, jossa keskusteltiin naisjohtajuudesta.	Aiomme kehittää yhteistyötämme oppilaitosten ja ainejärjestöjen kanssa.
Yhteistyötahot	Tapahtumat, koulutustilaisuudet, julkaisujen ja kirjojen kirjoittaminen, tutkimukset	Olimme mukana monissa yrittäjyyttä tukevilla hankkeissa kuten Slushissa ja etsimme yhdessä Taivas+Helveti-ryhmän kanssa Suomen arvokkainta yrittäjää – PwC's Most Valuable Entrepreneuria. Edistimme kolmannen sektorin raportoinnin läpinäkyvyyttä Avoin raportti –kilpailullamme.	Tavoitteenamme on varmistaa kaikessa yhteistyössä, että yhteistyö on arvokasta molemmille osapuolille.

PwC pähkinäkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

Vastuullinen liiketoiminta

- Jatkoimme vastuullisuuden nivomista osaksi kaikkia palveluitamme. Keskityimme erityisesti yrityskauppaprosessin palveluihin.
- Uudistimme oman hankinnan vastuullisuusvaatimukset.
- Uudistimme asiakkailta tulevien vastuullisuusvaatimusten käsittelyprosessin.
- Saimme erinomaiset tulokset asiakastyytyväisyydestä.

Vastuullinen liiketoiminta

Vastuu mukana kaikissa palveluissa

Vastuullisuus osana liiketoimintaa on yksi menestystekijöistämme. Meidän on ymmärrettävä asiakkaiden ja sidosryhmien vastuullisuuteen liittyvät odotukset sekä pystyttävä vastaamaan niihin sekä omassa toiminnassamme että osana palvelutarjontaamme.

Vastuullisuus kaikkiin palveluihin

Yritysvastuun tuominen osaksi kaikkia palveluja on yksi keskeisimpiä yritysvastuun tavoitteitamme.

Perehdytimme henkilöstöä ja järjestimme asiakkaille yritysvastuun koulutustilaisuuden. Syvensimme vastuunäkökulmaa erityisesti yritysjärjestelyihin ja toimitusketjuun liittyvissä palveluissa.

”Osallistuimme edelleen myös aktiivisesti keskusteluun, jota käytiin yritysverotuksen vastuullisuudesta”, yritysvastuujohtaja **Sirpa Juutinen** sanoo.

Sustainability & Climate Change -tiimimme jatkoi asiakkaidemme tukemista yritysvastuun kysymyksissä.

Myös asiakkaamme vaativat vastuullisuutta

Johtoryhmämme hyväksyi vastuullisen hankinnan linjaukset sekä vastuullisuusvaatimukset. Linjaukset määrittelevät vastuullisen hankinnan toimintaperiaatteen. Linjauksista järjestettiin koulutuksia kesäkuussa.

”Vastuullisen hankinnan varmistamiseksi edellytämme kaikilta toimittajiltamme sitoutumista vastuullisuusvaatimuksiin”, kertoo operatiivinen johtaja **Kati Tammilehto**.

Vastuuta kysyvät myös asiakkaamme: ”Yhä useampi asiakkaamme on pyytänyt meitä sitoutumaan heidän omiin vastuullisuusvaatimuksiinsa. Tämä on tullut esille esimerkiksi sopimusneuvotteiluissa. Toisinaan taas asiakkaat ovat pyytäneet meitä monitoroimaan toimintamme vastuullisuutta tai eettisyyttä ja kyselleet näistä”, Sirpa Juutinen sanoo.

Tilikauden aikana kehitimme omia sisäisiä prosessejamme näiden vaatimusten täyttämiseksi.

Asiakkaat arvostavat sitoutumistamme

Keräämme jatkuvasti palautetta asiakkailtamme oppiaksemme lisää ja palvellaksemme heitä entistä paremmin. Tilikauden aikana kysyimme palautetta 2 686 asiakkaaltamme.

Vastausprosentti sähköisiin kyselyihimme oli 41,5 (edellisvuonna 42). Pyrimme parantamaan entisestään kyselyjen kohdentamista oikeille yhteyshenkilöille ja saamaan mahdollisimman kattavaa palautetta.

Asiakkaiden kokonaistyytyväisyys oli 8,4 asteikolla 0–10 (viime vuonna 8,2). Pääsimme näin tavoitteeseemme.

Toisena asiakastyytyväisyyden mittarina käytämme nettosuosittehalukkuutta (NPS, Net Promoter Score*). Jos luku on positiivinen, tulos on hyvä. Jos luku on yli 50 prosenttia, tulos on erinomainen.

Asiakkaidemme nettosuosittehalukkuus oli 54,2 prosenttia (edellisellä kaudella 43,4 %).

Paransimme tulosta edelliseltä kaudelta ja yl-

Asiakkaamme arvostavat sitoutumistamme yhteistyöhön, tinkimätöntä asiantuntijuutta, näkemyksellisyyttä sekä hyviä asiakastimejä ja tiimiläisiä.

PwC pähkinäkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

PwC pähkinäkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

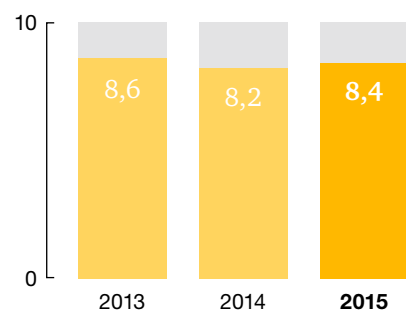
Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

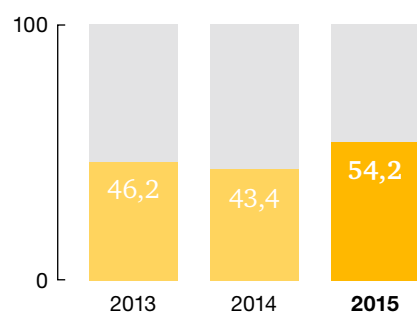
Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

Asiakkaiden kokonaistyytyväisyys (0–10)

Asiakkaiden suositteluhalukkuus % (NPS)

simme erinomaiseen suoritukseen. Seuraavalla kaudella tavoitteemme on vähintään pitää yllä saavutettu taso (strateginen tavoite 50 %).

”Pelkät tunnusluvut eivät kerro kaikkea, mutta saatujen tulosten ja avoimien palautteiden perusteella olemme menneet oikeaan suuntaan”, sanoo Markets Leader **Mirel Leino**.

”On palkitsevaa, että työn tulos näkyy. Olemmehan panostaneet henkilöstömme osaamiseen, asiakaslähtöisyyden kasvattamiseen ja asiakkaiden kuuntelemiseen entistä herkemällä korvalla.”

Palautteen perusteella asiakkaamme arvostavat sitoutumistamme yhteistyöhön, tinkimätöntä asiantuntijuutta, näkemyksellisyyttä sekä hyviä asiakastiimejä ja tiimiläisiä. PwC:n asiantuntijat myös esittävät rohkeasti erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja ja näkökulmia.

Kehitämme toimintaamme edelleen siten, että asiakkaat pääsevät yhä paremmin hyödyntämään toimialatietoamme ja parhaita käytäntöjä. Keskustelemalla ja kuuntelemalla opimme ymmärtämään asiakkaan tilannetta ja toimialaa entistä paremmin.

”Tilikaudella 2016 organisoimme asiantuntija-tiimit entistä vahvemmin asiakkuuksien ympärille, mikä tukee sisäistä tiedonvaihtoa”, Leino kertoo.

”Panostamme myös aiempaa enemmän valittuihin toimialoihin. Strategiseen konsultointiin erikoistuneen Strategy&n integroiminen osaksi PwC:tä tuo yhtiöllemme entistä vahvempaa toimialaosaamista. Hyödynnämme työssämme tarvittaessa myös PwC-ketjun osaajia ympäri maailmaa, jotta asiakkaamme saavat parhaat asiantuntijat avukseen.”

Strategy&n integroiminen osaksi PwC:tä tuo yhtiöllemme entistä vahvempaa toimialaosaamista.

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

Henkilöstö ja monimuotoisuus

- Henkilöstökyselyn tulokset paranivat.
- Kiinnitimme erityistä huomiota henkilöstön koulutukseen.
- Jatkoimme esimiestyön kehittämistä ja valmennuksia.
- Tarjosimme 113 kisällille eli harjoittelijalle harjoittelupaikan.
- People-ryhmä teki tärkeää työtä johdon ja henkilöstön välillä.

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Tukemista, kuuntelemista ja sparrausta

Työntekijöidemme työtyytyväisyys parani tilikaudella. Jatkoimme esimiestyön kehittämistä ja koulutuksemme koko henkilöstölle oli monipuolista.

Henkilöstömme sitoutuneisuus kasvoi

Henkilöstökyselymme tulokset paranivat. Olemme pyrkinet kuuntelemaan henkilöstön mielipidettä ja näkemyksiä sekä osallistamaan asiantuntijoita aiempaa enemmän yhteisiin asioihin. Uskomme, että tämä näkyy myös tuloksissa.

Monissa keskeisissä teemoissa nähtiin selkeä parannus. Tärkein mittarimme, henkilöstön sitoutuneisuutta mittaava People Engagement -indeksi, nousi 9 prosenttiyksikköä 74 prosenttiin. Kyselyn vastausprosentti nousi aiemmasta 71 prosentista 73 prosenttiin.

”Tulokset kertoivat myös, että etenkin strategian viestiminen ymmärrettävällä ja sitouttavalla tavalla on meille edelleen haaste. Kehitämme tätä edelleen sekä koko yrityksen tasolla että ryhmissä”, kertoo henkilöstöjohtaja **Leena Tiensuu**.

Erityistä huomiota koulutukseen

Kiinnitimme tilikaudella erityisen paljon huomiota koulutukseen, mikä näkyi myös käytännössä: henkilöstö osallistui koulutuksiin keskimäärin 8,5 työpäivän verran (edellisvuonna 6,5).

Koulutusta järjestettiin paitsi ammattitaidon ja esimiestyön kehittämiseen myös varsinkin uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoon.

Jatkoimme Innostava Valmentaja -ohjelmaa, joka korostaa onnistumisten esiin nostamista,

avoimuutta sekä konkreettisen palautteen merkitystä esimiestyössä. Mukaan tuli uusia ryhmiä, ja koulutusta jatkettiin myös aiemmin osallistuneiden kanssa.

”Tarkoitus on, että innostava ja valmentava johtamisote saa PwC:llä vakaan jalansijan, mikä kuuluu myös johtamisvisioon”, kertoo Tiensuu.

Esimiehille tarjottiin yleisemminkin koulutusta käytännön esimiestyön tueksi. Koulutuksissa kerrettiin muun muassa työnantajan ja työntekijän oikeuksia ja velvollisuuksia sekä tuettiin vaikeiden keskustelujen käymistä.

Myös PwC Professional -urakehitys- ja johtamismallia tuotiin edelleen osaksi arkea. Urapolkuja tukevia koulutuksia tarjotaan näkyvästi ja selkeästi, jotta jokainen PwC:läinen voi kehittyä roolissaan.

”Kehittymisen kannalta rakentava palaute on merkityksellistä; tätä korostettiin kaikkien ryhmien palavereissa”, Tiensuu muistuttaa.

Lopputilikaudesta pääsimme aloittamaan koko henkilöstölle tarkoitetun yritysvastuuta käsittelevän verkkokurssin. Kurssi vastaa tavoitteeseen laajentaa kaikkien PwC:läisten ymmärrystä yritysvastuasioista paitsi omassa toiminnassa myös asiakkaiden tukemisessa. Verkkokurssi keräsi alkukesästä 114 osallistujaa, ja kurssi on avoinna myös alkaneella tilikaudella.

Lisää uusia PwC:läisiä

Meitä oli tilikaudella keskimäärin 830; henkilöstön määrässä kasvua edelliseltä kaudelta on 3 prosent-

Onnistumisten esiin nostaminen, avoimuus ja palaute olivat teemoja, joita korostettiin esimiesvalmennuksessa.

tia. Rekrytoimme yhteensä 105 uutta työntekijää, ja vaihtuvuus oli 11,9 prosenttia.

PwC:llä työskenteli tilikauden aikana myös 113 kisälliä eli harjoittelijaa.

Osa-aikaisia työntekijöitä oli tilikaudella keskimäärin 67. Osa-aikaisesti tehtiin töitä muun muassa perheen tai opintojen vuoksi.

Henkilöstön sukupuolijakauma säilyi ennallaan: naisia on 55 ja miehiä 45 prosenttia. Henkilöstön keski-ikä sen sijaan hieman laski ja on nyt 36,7 vuotta.

Tasa-arvotyötä jatkettiin seuraamalla kevään 2014 tasa-arvosuunnitelman toteutumista. Uutta tasa-arvon toteutumisen analyysiä suunnitellaan tehtäväksi 2016.

PwC pähkinäkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

People-ryhmä varmistaa, että johdolla on tiedossaan päätöksentekoa varten myös henkilöstön näkökulma.

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

People-ryhmä sparraa ja tukee

Työntekijöiden virallisena edustajana toimii People-ryhmä, johon henkilöstö valitsi uudet jäsenet syksyllä 2014. People-ryhmän vaalissa pyrittiin varmistamaan eri henkilöstöryhmien edustus.

People-ryhmän toimintaa kehitettäessä pyritään siihen, että ryhmä on tiiviisti mukana erilaisien muutosten valmistelussa.

Tilintarkastaja **Seija Komulainen** on ollut People-ryhmän toiminnassa mukana useita vuosia. Hänen mielestään tärkeintä on, että ryhmä toimii

johdon ja henkilökunnan välissä, tiedonvälittäjänä.

”Välitämme kentän terveisiä ja tietoa esimerkiksi kehityskohteista. On hienoa, että ryhmässä on edustajia eri puolilta taloa, erilaisista tehtävistä ja eri puolilta Suomea. Silloin saa uusia näkökulmia asioihin.”

Ryhmä on käsitellyt muun muassa työn järjestykseen liittyviä asioita, henkilöstöetuja ja mobiililaitteudistusta. Myös työhyvinvoinnista on keskusteltu paljon.

”Mietimme konkreettisia asioita, joilla voimme vaikuttaa ihmisten työssä viihtymiseen ja jaksamiseen”, Komulainen kertoo.

Myös tilintarkastusasiantuntija **Veera Talarin** mielestä ryhmä on tärkeä juuri sen vaikuttamismahdollisuuksien takia.

”Koko henkilöstöä koskevat asiat tuodaan meille ryhmään ja niistä keskustellaan yhdessä johdon kanssa. Näin varmistetaan siitä, että johdolla on päätöksentekoa varten tiedossaan myös henkilöstön näkökulma.”

Kesäjuhla kokosi yhteen ennätysmäärän PwC:läisiä koko maasta. Iltapäivän ja illan aikana juhlittiin päättyvää tilikautta ja seurattiin toimitusjohtajan kapulanvaihtoa.

PwC pähkinäkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

Kansainvälisiin tehtäviin uutta oppimaan

Osaamista kehitetään yhteistyöllä kansainvälisen PwC-ketjun kanssa. Henkilöstön liikkuvuuden lisääminen PwC-maiden välillä on yksi globaaleista tavoitteistamme.

Tilikauden aikana meiltä oli ulkomaisissa PwC-toimistoissa eri pituisilla komennuksilla 16 työntekijää. Vastaavasti Suomessa työskenteli yhteensä 11 muiden PwC-maiden työntekijää. Näiden lisäksi yksi PwC:läinen siirtyi pysyvästi Suomesta Luxembourgiin.

Tilintarkastaja **Olli Pörsti** palasi juuri kahden vuoden komennuksesta Indonesiasta.

”En ollut alun perin ilmoittautumassa komennukselle, sillä ajattelin tilintarkastuksen olevan tilintarkastusta, oli kyse sitten mistä maasta tahansa.”

Hänelle tarjottiin kuitenkin mahdollisuutta lähteä kahdeksi vuodeksi Indonesiaan, jossa tarvittiin suomalaista kontaktia sekä toimeksiannon suunnittelua ja toteu-

tuksen johtamista.

”Kaakkois-Aasia oli minulle täysin uusi alue, en ollut koskaan edes käynyt siellä. Päätin kuitenkin lähteä matkaan avoimin mielin.”

Pörstin mielestä kahden vuoden vaihto kannatti. Se opetti näkemään muun muassa sen, että vaikka standardit ovat yhteiset ja samat, niiden soveltaminen on paikoin erilaista. Hän vei omia näkemyksiään uusille kollegoilleen ja sai vastavasti heiltä uusia näkökulmia.

Kaiken kaikkiaan kokemus oli sellainen, että hän suosittelee maailmalle lähtemistä kollegoilleen, mikäli vain tilanne sen sallii.

”PwC auttaa lähtemisessä. Muuttopalvelu hoiti tavarani ja tullaukset, ja paikan päällä sain apua asunnon löytämisessä.”

Indonesiaan jäi joukko tuttavuuksia, jotka vannottivat Pörstiä palaamaan tokaisemalla, että käväise nyt siellä Suomessa, mutta tule pian takaisin.

Olli Pörsti

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

Yhteiskunnallinen osallistuminen

- Verkostoiduimme aktiivisesti ja lisäsimme ja jaoimme samalla laajasti omaa osaamistamme.
- Olimme mukana monissa yrittäjyyttä tukevissa hankkeissa kuten Slushissa.
- Etsimme yhdessä Taivas+Helvetti-ryhmän (T+H) kanssa Suomen arvokkainta yrittäjää – PwC's Most Valuable Entrepreneuria.
- Edistimme kolmannen sektorin läpinäkyvyyttä Avoin raportti -kilpailullamme.
- Järjestimme noin 140 tapahtumaa ja koulutustilaisuutta asiakkaille, opiskelijoille ja yhteistyökumppaneille.

Yhteiskunnallinen osallistuminen Verkostoitumalla yhteistyötä

Teemme yhteistyötä useiden eri elinkeinoelämän, toimialan ja ammatillisten järjestöjen ja yhdistysten sekä oppilaitosten kanssa: haluamme vaikuttaa toimialamme kehitykseen ja tukea meillekin tärkeitä teemoja kuten omistajuutta, hallitustyöskentelyä ja yrittäjyyttä.

Verkostoidumme tekemällä yhteistyötä. Saamme silloin tietoa ja lisäämme omaa osaamista yhtä lailla kuin jaamme omaa osaamistamme ja näkemystämme esimerkiksi luennoimalla, kouluttamalla, yhteisiä tapahtumia järjestämällä tai julkaisuja tekemällä.

Tilikaudella 2015 isoimpia yhteistyötahojamme olivat mm. **Boardman-osaamisverkosto, Directors' Institute of Finland – Hallitusammattilaiset ry, Perheyriyten liitto, Suomen pääomasi-joittajayhdistys (FVCA)** ja kauppakamarit. **Suomen Tilintarkastajat ry** on myös yksi keskeisistä kumppaneistamme.

”Yhteistyömme Boardmanin ja Directors' Institute of Finland – Hallitusammattilaiset ry:n kanssa on jatkunut jo useita vuosia. Panostimme edellisvuosien lailla Boardmanin kehittämisfoorumeihin kuten vuosittaiseen Kaamos Forumiin”, kertoo Markets Leader **Mirel Leino**.

Yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta hyvä esimerkki on myös yhteistyö **Pörssisäätiön** kanssa. Teemme yhteistyötä edesauttaaksemme yhtiöiden listautumista ja sitä kautta pääomamarkkinoiden kehittymistä.

Suomen Veroasiantuntijat ry:n kanssa olem-

me tehneet yhteistyötä yhdistyksen perustamisesta lähtien. Yhdistys osallistuu aktiivisesti verolainsäädännön, verotusmenettelyn ja verotuksen oikeusturvan kehittämiseen. Yhdistys antaa edellä mainituista asioista lausuntoja valtionvarainministeriölle, Verohallinnolle ja eduskunnalle sekä tekee aloitteita verotuksen kehittämiseksi.

”Osallistumme lainvalmistelutyöhön antamalla lausuntoja. Nostamme esiin merkittäviä näkökulmia, joita olemme havainneet asiakasyritystemme toiminnassa”, veroneuvonnan ja lakipalveluiden johtaja **Petri Seppälä** sanoo.

Yritysvastuun näkökulmasta merkittävä yhteistyöverkostomme on **FIBS yritysvastuuverkosto**, jonka jäsen olemme. Jatkoimme myös Vastuullisuusraportointikilpailun arviointityöryhmän jäsenenä, minkä lisäksi PwC:n partneri toimi kilpailun järjestäjäryhmän puheenjohtajana edustaen Suomen Tilintarkastajat ry:tä.

Yrittäjä tukee yrittäjää

PwC on ollut Suomessa yrittäjien tukena jo yli 60 vuotta.

”Meillä on Suomessa 240 ammattilaista, jotka keskittyvät tukemaan ja palvelemaan perheyriyksiä. Koemme tämän yhteiskunnallisesti tärkeäksi tehtäväksi, sillä myös globaalisti on huomattu kasvun tulevan perheyriyksistä. Ne ovat koko talouden perusmoottoreita”, sanoo **Marko Korkiakoski**. Hän vetää PwC:n perhe- ja omistajayrittäjäpalveluja pääkaupunkiseudulla.

Perheyriyksiä tukee myös yhteistyömme kan-

Meillä on Suomessa 240 ammattilaista, jotka keskittyvät tukemaan ja palvelemaan perheyriyksiä.

Marko Korkiakoski

sainvälisen PwC-ketjun kanssa. Esimerkiksi tilikaudella 2015 Saksan PwC hankki omistajaohjelmiin ja -strategioihin keskittyvän yrityksen, jonka avulla myös me Suomessa voimme tukea perheyriyksiä entistä vankemmin mm. sukupolvenvaihdoksissa tai strategioiden laatimisessa.

Jatkoimme edellisellä kaudella aloitettua Kasvuryhmä-yhteishanketta, jolla tuetaan suomalaisten keski suurten yritysten kasvumahdollisuuksia. Mukana hankkeessa on yritysten lisäksi joukko yksittäisiä ihmisiä sekä Teknologiateollisuus. Hanke kasvoi, ja mukaan tuli 87 uutta jäsentä.

”Kasvuryhmän toiminta levisi ympäri Suomen, eteläisiin yrityksistä on Hangosta ja pohjoisiin Kittilän läheltä. Toimialoja on useita ohjelmistoyrityksistä perinteisiin konepajoihin”, kertoo Kasvuryhmäsä aktiivisesti toimiva **Lauri Lehtovuori** PwC:ltä.

PwC pähkinäkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Veroalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

PwC pähkinäkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

Kasvuryhmän yritykset tekivät kasvutavoitteet, joissa jokainen kasvuyritys pyrkii tuplaamaan liikevaihtonsa vuoden aikana ja hankkimaan yhdessä yhteensä kahdeksan miljardia uutta liikevaihtoa. Yritykset nimesivät tämän ”törkeän kovaksi lupaukseksi”.

”Lupaus pakottaa yritykset etsimään aktiivisesti uusia mahdollisuuksia”, Lehtovuori sanoo.

Olemme koordinoineet vuodesta 2008 alkaen **Tekesin Nuoret Innovatiiviset Yritykset (NIY)**-rahoitusohjelmaa, joka on Suomen merkittävin julkinen rahoitusmuoto pienille kasvuyrityksille. Tuimme ohjelmaa myös kuluneella tilikaudella.

Yrittäjyys-teeman tukeminen näkyi myös tilikauden isoimmissa markkinoinnillisissa kumppanuuksissamme: olimme mukana **Nordic Business Forumissa, Taivas + Helveti**-hankkeessa ja siihen yhdistetyn **PwC’s Most Valuable Entrepreneur**-kilpailun järjestämisessä sekä **Slushissa**.

Slush, kansainvälinen teknologia- ja kasvuyritystapahtuma, laajeni ja se siirrettiin Helsingin Kaapelitehtaalta Messukeskukseen. Olimme mukana syksyn 2014 tapahtumassa, ja olemme olleet Slushin tukijana jo vuodesta 2010 lähtien. Tiivis-tämme yhteistyötä entisestään syksyllä 2015.

Suomen arvokkainta yrittäjää etsimässä

PwC haluaa olla mukana tukemassa yrittäjiä ja yrittäjyyttä sekä vahvistaa läsnäoloa ja tunnettua kasvu- ja pk-yritysten keskuudessa kaikkialla Suomessa. Syksyllä 2014 etsimme ensimmäistä kertaa yhdessä Taivas + Helveti-ryhmän (T+H) kanssa Suomen arvokkainta yrittäjää – PwC’s Most Valuable Entrepreneuria.

”Palkittavan on oltava yrittäjä, jonka liiketoiminta on kestävä, joka pitää huolta työntekijöistään ja ottaa vastuun ympäristöstään”, kiteyttää

Marko Korkiakoski palkittavan yrittäjän kriteereitä.

PwC’s Most Valuable Entrepreneur 2014 julkaistiin Nordic Business Forumissa 9.10.2014. Taivas + Helvetin yhteistyökumppaneiden raati valitsi ehdokkaista **Evon Söderlundin**, Huone Tapahtumahotellin omistajan ja perustajan, Suomen arvokkaimmaksi yrittäjäksi.

Vuoden 2015 T+H-yhteistyö sisälsi keväällä useita päättäjätapahtumia ympäri Suomea. Tapah-tumissa oli noin 100–200 yritys-päättäjää ja yrittä-jää jokaisella paikkakunnalla.

Yhteistyö huipentuu jälleen syksyllä 2015, kun PwC’s Most Valuable Entrepreneur julkaistaan Nordic Business Forumissa. NBF on noussut yh-

deksi merkittävimmäksi Pohjois-Euroopan lii-ke-elämän seminaariksi ja PwC on jälleen mukana yhtenä pääyhteistyökumppanina. Ehdokkaat vali-koituvat Taivas + Helveti 3 -kirjan yrittäjätarinois-ta lukijajääniä perusteella. Taivas + Helveti-yh-teistyökumppaneista koostuva raati valitsee eh-dokkaista Suomen arvokkaimman yrittäjän.

Oppilaitosyhteistyö jatkuu tiiviinä

Opiskelijat ovat tulevaisuuden tekijöitä ja meille tärkeä sidosryhmä. Tilikauden 2015 toimimme sekä **Aalto-yliopiston** kauppa- ja korkeakoulun että **Hankenin** korkeakoulukumppanina.

Työskentelimme aktiivisesti myös eri yliopisto-

Hallitusjäsenille sekä talousjohtajille meillä on omia tapahtumasarjoja.

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

jen ylioppilaskuntien ja ainejärjestöjen kanssa sekä tiivistimme vuorovaikutusta ammattikorkeakoulujen kanssa. Teimme yhteistyötä pääasiassa kaupallisen, oikeustieteellisen ja teknillisen alan opiskelijoiden kanssa.

Tapahtumat ja koulutukset keskeistä yhteistyössä

Yksi keskeisistä yhteistyömuodoista sidosryhmien kanssa ovat erilaiset tapahtumat ja koulutukset. Järjestimme tilikaudella asiakkaille, yhteistyökumppaneille ja opiskelijoille yhteensä noin 140 tapahtumaa ja koulutustilaisuutta. Tämän lisäksi olimme mukana useissa yhteistyökumppaneidemme järjestämissä tilaisuuksissa.

Asiakastapahtumista isoimpia olivat PwC:n ja Aalto-yliopiston yhdessä järjestämä vuosittainen ylimmälle johdolle ja hallitusammattilaisille suunnattu **Capital Markets** -seminaari ja naispäättäjille suunnattu **PwCwomen**-tilaisuus.

Hallitusjäsenille sekä talousjohtajille meillä on erityisiä tapahtumasarjoja. Näistä hallitusjäsenille suunnattu **Board Forum** -tapahtumasarja keskittyi osallistujien toiveiden perusteella kansainväliseen hallitustyöhön. Tilikaudella järjestettiin kolme kansainväliseen hallitustyöhön keskittynyttä seminaaria, joihin kuhunkin osallistui noin 30–40 hallituksen jäsentä.

Talousjohtajille suunnattu **CFO Roundtable** -tapahtumasarja tarjoaa ajankohtaisia teemoja ja parhaita käytäntöjä talousjohtajan arkeen. Järjestimme tilikaudella kolme CFO Roundtable -tilaisuutta, joihin kuhunkin osallistui noin 30 talousjohtajaa.

PwC toteuttaa vuosittain kansainvälisen toimitusjohtajatutkimuksen, **Global CEO Surveyn**, jonka tulokset julkistetaan erityisesti toimitusjohtajille suunnatussa Suomen CEO Survey -tulosten julkistustilaisuudessa. Tilaisuuteen osallistui helmikuussa 2015 yli 50 ylimmän johdon edustajaa.

Järjestimme lisäksi useita eri toimialojen tilaisuuksia ja erillisiä teemoitettuja sekä ajankohtaisia tilaisuuksia. Järjestimme esimerkiksi tietoisikun omistajayrittäjille uudesta hallitusohjelmasta ja kiristävästä verokäytännöstä.

Yritysvastuutiimillämme oli tilikauden aikana useita omia tilaisuuksia yritysvastuun eri osa-alueilla.

Valtion eläkerahaston (VER) toimitusjohtaja Timo Löyttyniemi (nykyinen EU:n kriisiratkaisuneuvoston varapuheenjohtaja) toi Capital Markets -seminaariin sijoittajan näkökulmaa.

Merkittävä osa tapahtumistamme järjestetään pääkaupunkiseudun ulkopuolella eri puolilla Suomea.

PwC pähkinäkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

eilta. Näitä olivat muun muassa yritysvastuubarometrin julkaisutilaisuus hallitusten jäsenille ja toimitusjohtajille sekä erillinen yritysvastuubarometritilaisuus yritysvastuun parissa työskenteleville.

Yritysvastuun kysymyksiä selvitettiin myös **Uusien tuulien illassa** sekä vastuullista sijoittamista koskevan tutkimusraportin julkaisutilaisuudessa yhdessä Suomen Pääomasijoitusyhdistyksen kanssa. Lisäksi tiimi toimi yhteistyökumppanina FIBS yritysvastuuverkoston järjestämässä **Ratkaisun paikka** -seminaarissa.

Merkittävä osa tapahtumistamme järjestetään pääkaupunkiseudun ulkopuolella eri puolilla Suomea. Esimerkiksi **Merkur Lectures in Business** -seminaari pidettiin jälleen Turussa. Järjestimme sen yhdessä **Ekonomföreningen Merkur rf:n** ja **Handelshögskolan vid Åbo Akademin** kanssa jo 12. kerran.

”Opiskelijoille järjestetyissä koulutuksissa oli mukana ajankohtaisia ja PwC:n osaamisalueisiin liittyviä aiheita. Niissä annettiin myös tukea opiskelijoiden työnhakuvalmiuksien kehittämiseen ja työtehtävien löytämiseen. Tärkeimpiä opiskelijatapahtumiamme olivat rekrytointitapahtumat **Assurance Day**, **Advisory Day** ja **Tax Day**, joissa esittelään liiketoimintayksiköidemme toimintaa ja tutustutaan asiantuntijatyön sisältöön käytännössä”, kertoo henkilöstöjohtaja **Leena Tiensuu**.

Haluamme parantaa tapahtumien kestävää kehitystä vähentämällä niiden ympäristövaikutuksia. Aloimme noudattaa tapahtumissamme organisaatiossamme määriteltyjä vastuullisen hankinnan linjauksia, jotka vahvistettiin lopputilikaudesta.

Asiakkaille hyödyllisiä julkaisuja

Julkaisimme kuluneella kaudella useita raportteja

ja tutkimuksia asiakasyritystemme hyödynnettäväksi. PwC-ketjulla on monta julkaisusarjaa, jotka käsittelevät esimerkiksi taloudellista raportointia ja hyvää hallintotapaa.

Yksi suosituimmista julkaisuista on vuosittainen yritysjohton näkemyksiä kartoittava **Global CEO Survey** sekä siihen liittyvät toimialakohtaiset katsaukset.

PwC Suomen vuosittainen **Yritysvastuubarometri** lisäsi tietoisuutta yritysvastuun johtamisen tilasta Suomessa. Globaaleissa julkaisuissa käsitelimme muun muassa Y-sukupolven naisten arvoituksia työelämässä ja tarjosimme työnantajille vinkkejä naisten urakehityksen tukemiseen.

Women in Work -indeksiä on julkaistu vuodesta 2000 lähtien, ja se toteutettiin kuluneellakin kaudella. Tutkimme indeksissä naisten asemaa työelämässä eri maissa. Vuosittain tehtävässä Low Carbon Economy Index -tutkimuksessa analysoidaan hiilidioksidipäästöjen määrää suhteutettuna bruttokansantuotteisiin. Tutkimuksen tavoitteena on määritellä tarvittava päästövähennyksen määrä, jotta ilmasto ei lämpenisi kahta celsiusastetta enempää vuoteen 2100 mennessä.

Tutustu julkaisuihimme verkkosivuillamme: www.pwc.fi/julkaisut

Kannanottoja ja keskustelua somessa

PwC Suomella on omat profiilit **LinkedInissä**, **Twitterissä**, **Facebookissa**, **YouTubessa**, **SlideSharessa** sekä **Instagramissa**.

Facebookin ja Instagramin sisällöt painottuvat vahvasti oppilaitosyhteistyöhön, työnantajamielikuvaan sekä rekrytointiin. Muissa kanavissa näkyy vahvasti PwC:n rooli aktiivisena tiedonjakajana.

Sosiaalisen median kanavat tarjoavat meille mahdollisuuden avoimeen, ajantasaiseen ja kan-

PwC pähkinäkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

taaottavaan keskusteluun sekä vuorovaikutukseen sidosryhmien kanssa.

Koulutimme päättäneellä tilikaudella PwC:n asiantuntijoita sosiaalisen median kanavien käyttöön ja kannustimme heitä osallistumaan aktiivisesti keskusteluihin sosiaalisen median kanavissa, erityisesti LinkedInissä ja Twitterissä.

Useita tapoja tehdä hyvää

Päivitimme päättäneellä tilikaudella linjauksemme niin sponsoroinnista kuin pro bono -työstä. Tavoitteenamme oli tehdä ja osin päivittää linjaukset myös hyväntekeväisyydelle ja vapaaehtoistyölle, mutta tämä työ jäi kesken ja jatkuu alkaneella tilikaudella 2016.

Meille on perinne muistaa joulun aikaan apua tarvitsevia. Olemme lahjoittaneet jo useiden vuosien ajan joulurahan henkilöstön äänestämälle hyväntekeväisyyskohteelle. Joululahjoituksen saaja äänestetään PwC:n Avoin raportti -kilpailussa loppusuoralle päässeiden ehdokkaiden joukosta. Jouluna 2014 joulurahan sai **Vailla vakinaista asuntoa ry**.

Keväällä ja kesällä 2015 neljä PwC Suomen työntekijää oli mukana yhteispohjoismaisessa **Team Rynkeby** -hyväntekeväisyyspyöräilyssä, joka kerää varoja paikallisten syöpäjärjestöjen hyväksi. Suomessa lahjoituskohteena on syöpäsairaiden lasten ja nuorten yhdistys **Sylva ry**, jolle Team Rynkeby lahjoitti viime vuonna lähes 130 000 euroa. PwC Suomi oli tänäkin vuonna yksi hankkeen tukijoista.

Tuemme avointa raportointia

Kolmannen sektorin läpinäkyvyyttä edistimme **Avoin raportti** -kilpailullamme. Kilpailu järjestettiin jo kymmenettä kertaa. Se kannustaa keräys- ja julkisin varoin toimintaansa rahoittavia järjestöjä ja säätiöitä avoimeen ja läpinäkyvään raportointiin. Palkinto, yhteensä 15 000 euroa, jaetaan kilpailusarjojen (isot & pienet) voittajien kesken.

”Yksityiset ihmiset ja yritykset lahjoittavat vuosittain kolmannen sektorin toimijoille huomattavia summia rahaa tai osallistuvat näiden toimintaan vapaaehtoisina. Laadukas raportointi auttaa näkemään, menikö heidän tukensa oikeaan tarkoitukseen”, kertoo kilpailun toimikunnassa mukana oleva PwC:n partneri **Samuli Perälä**.

Sidosryhmäraportointia tulisi hänen mielestään kohdistaa myös toiminnan tuleville tukijoille, kuten potentiaalisille lahjoittajille tai vapaaehtoistyöntekijöille.

”Läpinäkyvän ja ymmärrettävän raportoinnin avulla voidaan osoittaa, että järjestö on luotettava toimija ja että se tekee sen minkä lupaa.”

Vuoden 2014 parhaina kolmannen sektorin raporttoijina palkittiin **Suomen Kansallisoopperan säätiö** ja **Pääkaupunkiseudun Partiolaiset ry**.

Läpinäkyvän ja ymmärrettävän raportoinnin avulla voidaan osoittaa, että järjestö on luotettava toimija ja että se tekee sen minkä lupaa.

Samuli Perälä

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

Ympäristövaikutusten hallinta

- Hyväksyimme uuden ympäristöpolitiikan.
- Sähkönkulutus kilowattitunneissa väheni 6 %.
- Lentomatkustuksen päästömäärät vähenivät 2 %.
- Ajomatkustuksen päästömäärät vähenivät 21 %.

Ympäristövaikutusten hallinta

Konkreettisia toimia kestäväan kehitykseen

Kiinnitämme huomiota oman toimintamme ympäristövaikutuksiin järjestelmällisesti. Olemme jo saaneet aikaan konkreettisia tuloksia. Etäneuvottelulaitteet ovat olleet entistä ahkerammassa käytössä, ja olemme päättäneet siirtyä kokonaan vihreään sähköön.

Hyväksyimme kuluneella kaudella uuden ympäristöpolitiikkamme sisällön, joka edustaa yleistä kantamme ympäristöasioissa ja toimintaamme ohjaavissa käytännöissä ja toimintaperiaatteissa.

Helsingin-toimistolla on ollut **Green Office** -merkki vuodesta 2010 alkaen. Merkki kertoo, että olemme sitoutuneet muuttamaan toimintaamme entistä ympäristöystävällisemmäksi. Tämä on jatkuva kehityshanke, jonka eteen teimme paljon töitä menneenäkin tilikautena. Työtä koordinoi Green Office -ryhmä, jonka jäsenet on koottu eri liiketoiminta-alueiltamme.

Ryhmä toteutti lukuisia eri projekteja, kuten WWF:n kulutustapamittarin. Mittarin avulla jokainen työntekijä voi mitata omien toimintatapojensa ympäristöystävällisyyttä. Mittarissa ovat mukana energian- ja paperinsäästö, jätteiden lajittelu ja kierrätys sekä matkustaminen.

Kulutustapamittarin kyselyssä oli vastaajia yhteensä 71, mikä jätti toivomisen varaa suuremmasta osallistumisesta. Kyselyn vastauskeskiarvo toimintatapojen ympäristöystävällisyydessä oli hiekan keskimääräistä parempi. PwC:läisten keskiarvo oli 64,5/100, kun Green Office -verkon keskiarvo on 61,4/100.

PwC osallistui **Earth Hour** -tapahtumaan maaliskuussa. Logomme mainosvalot sammutettiin koko viikonlopuksi ja toimiston valot Earth Hourin ajaksi.

Henkilöstöä on kannustettu kierrätykseen ja kestäväan kulutukseen, ja olemme mm. poistaneet lähdevesipullot juoma-automaateista. Henkilöstön käyttöön hankittiin kaksi polkupyörää.

Kilpailutimme tilikauden aikana sähköntoimitajat ja valitsimme toimittajan, jonka sähkö on sataprosenttisesti vihreää.

Päästömäärät pienenevät

Toimintamme merkittävimmät ympäristövaikutukset syntyvät toimitiloista sekä työmatkoista.

”Päästöistämme noin kolme neljänestä syntyy liikematkustamisesta. Matkustaminen kuuluu oleellisesti asiakastyöhömme, mutta kiinnitämme matkustamisen tarpeellisuuteen ja keinoihin huomiota. Olemmekin jo saaneet aikaan konkreettisia tuloksia mm. etäneuvottelumahdollisuuksia parantamalla”, kertoo yritysvastuun ohjausryhmätyöhön osallistunut tilintarkastusasiantuntija **Vee-ra Talari**.

Sähkönkulutus kilowattitunneissa mitattuna väheni noin 6 prosenttia, ja sähkönkulutuksen päästömäärät vähenivät edelliseen kauteen verrattuna noin 2 prosenttia.

Myös lentomatkustuksen päästömäärät ovat laskussa, edelliseen kauteen verrattuna ne vähenivät 2 prosenttia.

Ajomatkustuksessa päästömäärät vähenivät

Päästöistämme noin kolme neljänestä syntyy liikematkustamisesta. Kiinnitämme asiaan jatkuvasti huomiota, ja olemme jo saaneet aikaan konkreettisia tuloksia.

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

Hiilidioksidipäästöille, sähkökulutukselle ja paperinkäytölle on sovittu konkreettiset numeeriset tavoitteet.

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

noin 21 prosenttia, mikä johtuu lähinnä autojen keskimääräisen kulutuksen pienenemisestä. Varsinaiset ajokilometrit pysyivät edellisvuoden tasolla.

Paperin kokonaiskulutus nousi sen sijaan noin prosentin, mutta keskimääräinen paperinkulutus henkeä kohti pieneni noin 4 prosenttia.

Enemmän etänevotteluja, vähemmän matkustusta

Hiilidioksidipäästöjen vähentäminen, sähkökulutuksen pienentäminen ja paperinkäytön vähentäminen ovat tavoitteena myös seuraavalla kaudella, ja niille kaikille on sovittu konkreettiset numeeriset tavoitteet.

Esimerkiksi autoliikenteessä tavoitteemme on vähentää päästömääriä noin 20 hiilidioksidigrammaa kilometriltä. Seuraavalla kaudella tavoite on kasvattaa edelleen etänevottelulaitteiden käyttömääriä. Myös WWF:n kulutustapamittarin toteuttamista jatketaan ja sille asetetaan numeeriset tavoitteet.

Eri jätelajien määriä halutaan seurata. Tulevalla kaudella on tarkoitus kartoittaa mahdollisuuksia tähän.

Tavoitteena on myös tehdä koko henkilöstölle tutuksi ja siirtää käytäntöön kesäkuussa 2015 hyväksytyt ympäristöpolitiikka.

Veera Talari

Verojalanjälkemme

Kerromme läpinäkyvästi toiminnastamme ja sen vaikutuksista työntekijöille, asiakkaille ja muille sidosryhmille. Kun avaamme verojalanjälkemme, rakennamme pohjaa luottamukselle toimintaamme ja sen keskeisiä periaatteita kohtaan.

Toiminnastamme syntyy taloudellista lisäarvoa paitsi henkilöstöllemme ja osakkaillemme myös ympäröivälle yhteiskunnalle verojen ja veroluonteisten maksujen muodossa.

Veroneuvonnan ja lakipalveluiden johtajan **Petri Seppälän** mukaan tieto maksetuista veroista ei kuitenkaan kerro riittävästi, millainen arvo toiminnastamme yhteiskunnalle syntyy eri maksuina.

”Kun tarkastellaan meidän kaltaisen asiantuntijaorganisaation oman toiminnan taloudellista vaikutusta yhteiskunnalle, henkilöstön ja osakkaiden palkitsemisen kautta valtiolle syntyvien ansiotulo-verojen merkitys on suuri”, Seppälä kommentoi.

Neuvomme myös asiakkaitamme verojen ja veroluonteisten maksujen raportoinnissa, kun kyse on säännösten edellyttämästä raportoinnista. Tuemme asiakkaitamme myös silloin, kun he haluavat raportoida näistä asioista säännösten edellytyksiä laajemmin ja yksityiskohtaisemmin.

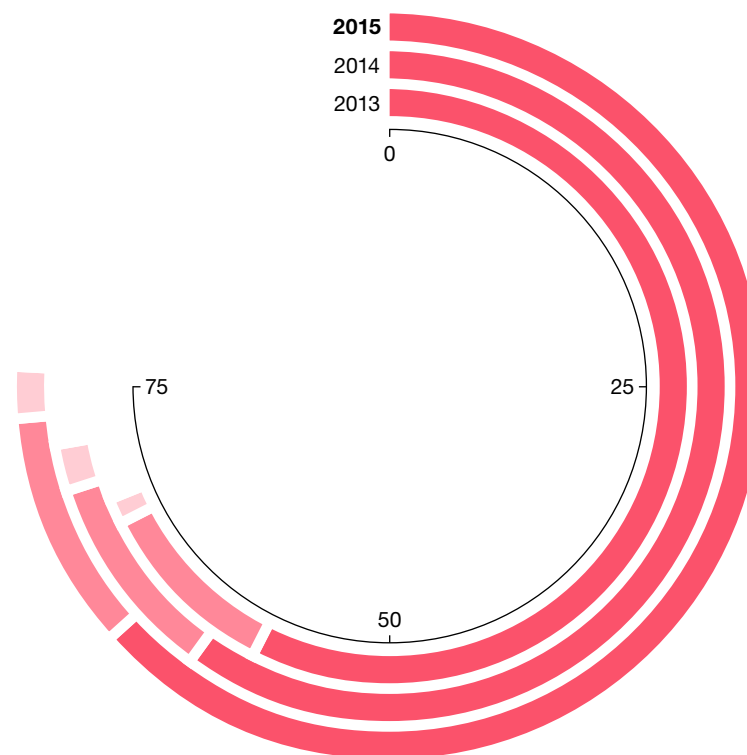
PwC Suomen verojalanjälki

Kaikki liiketoimintamme tapahtuu Suomessa asuvien osakkaiden kokonaan ja suoraan omistamassa PricewaterhouseCoopers Oy:ssä. Yhtiömme toimintaa ei ole rahoitettu ulkomailta eikä meillä ole korollista velkaa.

Yhtiön maksamat muuttuvat palkanosat osakkaille ja henkilöstölle määräytyvät yhtiön tuloksen

Henkilöstön palkitseminen (milj. €)

- Palkat (sis. sivukulut)
- Tulospalkkiot ja muuttuvat palkanosat (sis. sivukulut)
- Maksetut osingot

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

*Kun avaamme
verojalanjälkemme,
rakennamme pohjaa
luottamukselle
toimintaamme sekä sen
keskeisiä periaatteita
kohtaan.*

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

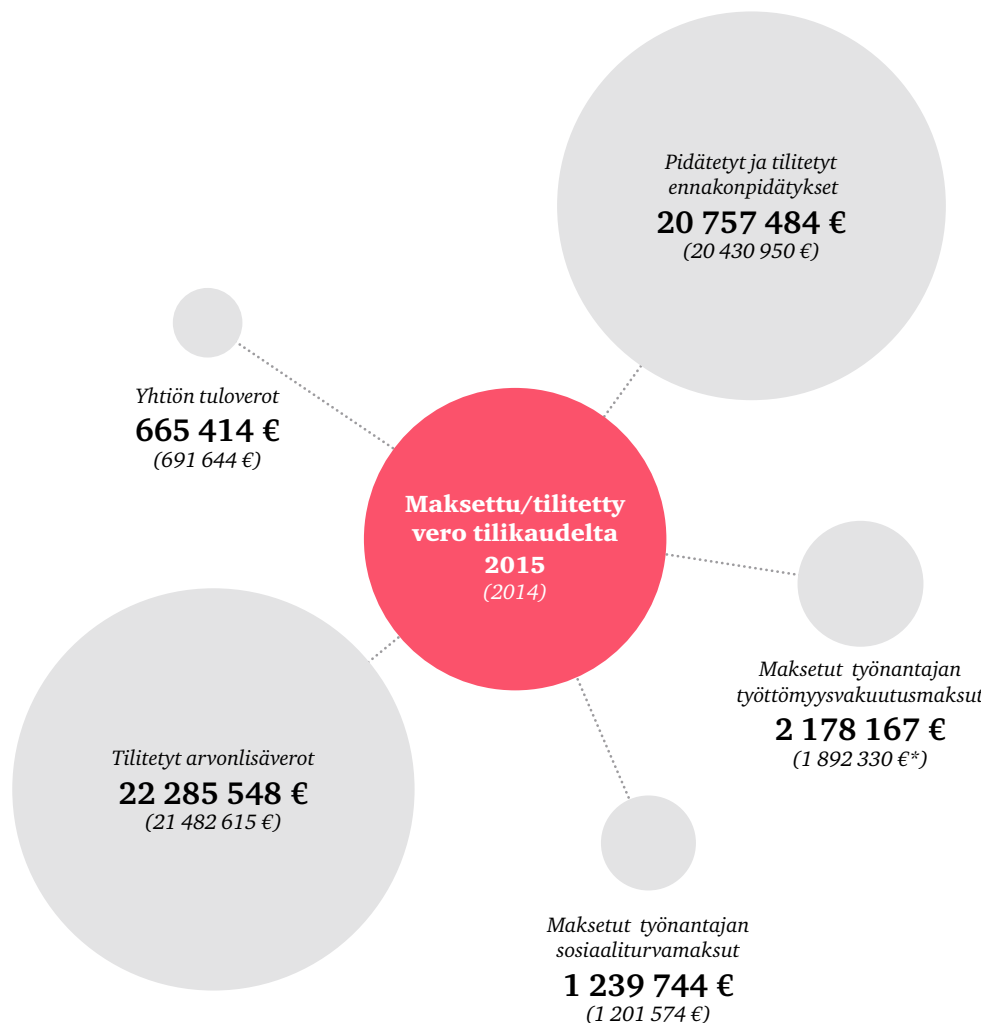
Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

mukaisesti. Osakkaat palkitaan palkalla, joka jakautuu kiinteään kuukausipalkkaan ja muuttuvaan palkanosaan. Tämän lisäksi he saavat osinkoja. Osakkaille syntyy näin taloudellista etuutta myös osakkeen arvonnoususta. Osakkaat eivät saa missään muodossa palkkaa tai muita etuuksia PwC-ketjulta.

Yhtiön vuosittain kerryttämä liikevoitto käytetään merkittävältä osin henkilöstön ja osakkaiden palkitsemiseen ja osa voitosta jää osinkoina jaettavaksi ja omaa pääomaa kasvattamaan.

Yhtiön tuottama taloudellinen lisäarvo yhteiskunnalle eli yhtiön toiminnan verojalanjälki muodostuu merkittävältä osin yhtiön perimistä ja tilittämistä ennakonpidätyksistä, joiden määrä ilmenee oheisesta kuvasta. Yhtiön vuosittainen tulos palkkojen ja palkkioiden jälkeen on pieni suhteessa yhtiön liikevaihtoon, minkä takia yhtiön maksama tulovero ei ole merkittävä.

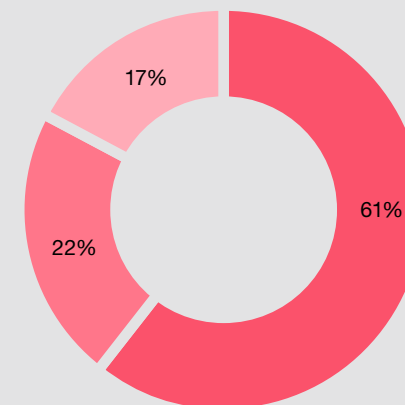
*) Vertailulukua päivitetty edellisvuodesta

Tunnuslukumme

Liiketoiminta		FY 2015	FY 2014	FY 2013
Liikevaihto	milj. €	109,6	104,1	102,8
- Tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut	milj. €	66,6	63,7	65,3
- Veroneuvonta ja lakipalvelut	milj. €	24,2	23,7	23,0
- Liikkeenjohdon konsultointi ja yritysjärjestelypalvelut	milj. €	18,8	16,7	14,5
Henkilöstökulut	milj. €	73,7	70,0	67,6
Ostetut palvelut ja muut liiketoiminnan kulut	milj. €	30,7	29,2	30,1
Liikevoitto	milj. €	3,7	3,7	4,0
Verot	milj. €	0,7	0,7	1,0
Tilikauden tulos	milj. €	3,0	2,9	3,0
Asiakkaiden kokonaistyytyväisyys	(0-10)	8,4	8,2	8,6
Asiakkaiden suosittelemuus (NPS)	%	54,2	43,4	46,2
Yhteiskunnallinen vaikuttaminen				
Oppilaitos- ja järjestöyhteistyö, sponsorointi ja lahjoitukset	t€	336	461	464

Ympäristö		FY 2015	FY 2014	FY 2013
Hiilidioksidipäästöt ¹⁾				
Scope 1: suorat päästöt	tn CO ₂ e	0	0	0
Scope 2: sähkönkulutus ²⁾	tn CO ₂ e	199	202	205
Scope 3: lentomat kustus	tn CO ₂ e	432	440	502
Scope 3: ajomat kustus	tn CO ₂ e	152	192	195
Scope 3: paperinkulutus ²⁾	tn CO ₂ e	11	11	11
Päästöt yhteensä	tn CO ₂ e	795	845	913
Päästöt yhteensä per henkilö (keskimäärin)	kg CO ₂ e	0,96	1,05	1,17
Liikemat kustus				
Lentokilometrit	km	3 931 958	3 945 667	4 808 554
Ajokilometrit ³⁾	km	1 140 238	1 149 152	1 166 246
Energia				
Sähkönkulutus ²⁾	kWh	922 780	977 770	989 430
Materiaalien käyttö				
Paperinkulutus ²⁾	riisi	4 689	4 655	5 005
Suhteellinen paperinkulutus/hlö	riisi/hlö	8,0	8,3	8,4

1) Raportoimme kasviuonekaasupäästömme kansainvälisten GHG Protocol -raportointiperiaatteiden mukaisesti.
2) Sähkön- ja paperinkulutus kattaa Helsingin-toimiston.
3) Ajokilometrien luvut päivitetty edellisvuosien osalta.

Liikevaihdon jakauma

- Tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut
- Veroneuvonta ja lakipalvelut
- Liikkeenjohdon konsultointi ja yritysjärjestelypalvelut

PwC pähkinäkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

PwC pähkinäkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

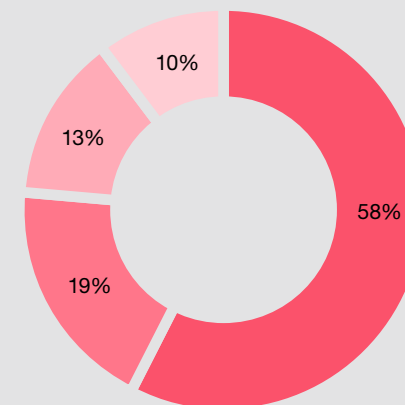
Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

Henkilöstö		FY 2015	FY 2014	FY 2013
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin tilikaudella	hlö	830	806	775
Henkilöstön lukumäärä tilikauden lopussa	hlö	833	790	782
- Tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut	hlö	481	473	468
- Veroneuvonta ja lakipalvelut	hlö	156	145	152
- Liikkeenjohdon konsultointi ja yritysjärjestelypalvelut	hlö	112	97	90
- Sisäiset palvelut ja tukitoiminnot	hlö	84	75	72
Henkilöstön lähtövaihtuvuus	%	11,9	15,5	11,8
Rekrytoinnit tilikaudella (vakinaiset)	hlö	105	107	99
Kisällien määrä tilikaudella	hlö	113	102	85
Osa-aikaiset tilikaudella keskimäärin	hlö	67	75	88
Perhevapailta keskimäärin tilikaudella ¹⁾	hlö	33	40	52
Perhevapailta palanneet tilikaudella ¹⁾	hlö	44	57	27
Keskimääräinen palveluksessaoloaika	vuotta	7,1	8,9	7,5
Henkilöstön monimuotoisuus ja tasa-arvo				
Henkilöstön sukupuolijakauma	N/M %	55/45	55/45	55/45
Hallitus	hlö (N/M)	1/6	1/6	2/7
Johtoryhmä	hlö (N/M)	3/6	3/7	0/7
Henkilöstön keski-ikä	vuotta	36,7	37,1	37,5
Henkilöstön tyytyväisyys ja työhyvinvointi				
Global People Survey -vastausprosentti	%	73	71	63
People Engagement Index (PEI)	%	74	65	62
Sairaspoissaoloaste	%	2,1	1,9	2,1
Työtaturmat	lkm	5	3	11
Henkilöstön osaamisen kehittäminen				
Koulutuspäivät yhteensä	pv	6 428	4 611	4 235
Koulutuspäivät/henkilö (FTE ²⁾)	pv	8,5	6,5	6,6
Koulutuskustannukset/hlö (FTE ²⁾)	€/hlö	1 911	1 725	1 685
Omien asiantuntijoiden tarjoama koulutus	pv	854	677	494
Suoritettujen KHT-/HTM-/JHTT-/CIA-tutkintojen lukumäärä	hlö	11	24	12
Henkilöstön palkitseminen				
Palkat (sis. sivukulut)	milj. €	63,5	60,2	57,5
Tulospalkkiot ja muuttuvat palkanosat (sis. sivukulut)	milj. €	10,3	9,8	10,1
Maksetut osingot	milj. €	2,2	2,3	1,4

1) Tilikauden 2015 ja 2014 luvuissa on otettu huomioon äitiys- ja hoitovapaat, kun kauden 2013 luvussa on mukana vain äitiysvapaat.

2) FTE = Full Time Employees.

Henkilöstön jakauma

- Tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut
- Veroneuvonta ja lakipalvelut
- Liikkeenjohdon konsultointi ja yritysjärjestelypalvelut
- Sisäiset palvelut ja tukitoiminnot

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

Henkilöstön keskimääräiset koulutustunnit		
Grade	Mies	Nainen
Equity Partner	38,90	34,42
Associated Partner	54,50	50,00
Director	52,89	43,01
Senior Manager	55,54	52,79
Manager	46,47	54,95
Senior Associate / Senior Consultant	81,23	77,14
Associate / Consultant / Process Center Assistant	59,22	55,69
CAA	-	64,97
Trainee	52,36	34,46
Muu / Admin	71,25	33,01
Vuokratyö	10,50	9,75
Yhteensä	56,04	54,27

Rekrytoinnit		
Ikäryhmä	Mies	Nainen
Alle 30v.	85	93
30–50v.	22	38
Yli 50v.	1	0
Yhteensä	108	131

Henkilöstön vaihtuvuus	Aloittaneet		Lopettaneet		Henkilöstö		Vaihtuvuus %	
	Mies	Nainen	Mies	Nainen	Mies	Nainen	Mies	Nainen
Alle 30v.	34	34	14	17	94	109	14,99	15,60
30–50v.	15	26	25	30	201	270	12,44	11,11
Yli 50v.	0	0	5	7	48	44	10,42	15,91
Yhteensä	49	60	44	54	343	423	12,83	12,77

Hallitusjäsenten ikä- ja sukupuolijakauma		
Ikäryhmä	Mies	Nainen
Alle 30v.	0	0
30–50v.	2	1
Yli 50v.	4	0
Yhteensä	6	1

Määräaikaiset vs. vakituiset työntekijät		
Työsuhdemuoto	Mies	Nainen
Määräaikainen ts	33	34
Vakituinen ts	343	423
Yhteensä	376	457

Kokoaikaiset vs. osa-aikaiset työntekijät		
Työsuhteen luonne	Mies	Nainen
Kokoaikainen	348	399
Osa-aikainen	27	59
Yhteensä	375	458

Työsuhteessa olevat työntekijät vs. vuokratyöntekijät		
Työsuhteessa olevat / vuokratyöntekijät	Mies	Nainen
Työsuhteessa	374	454
Vuokratyöntekijät	1	4
Yhteensä	375	458

PwC pähkinänkuoressa

Toimitusjohtajan katsaus

Yritysvastuujohtajan katsaus

Vastuullisuus ja sen johtaminen PwC:llä

Sidosryhmämme

Vastuullinen liiketoiminta

Henkilöstö ja monimuotoisuus

Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ympäristövaikutusten hallinta

Verojalanjälkemme

Tunnuslukumme

Muita henkilöstöä koskevia tunnuslukuja

PricewaterhouseCoopers Oy, PL 1015 (Itämerentori 2), 00101 Helsinki. Puhelin 020 787 7000.

Seuraa meitä: **PwC Suomi**

PwC auttaa yrityksiä kasvamaan, toimimaan tehokkaasti ja raportoimaan luotettavasti. Apunasi on Suomessa yli 830 asiantuntijaa ympäri maan. Palveluitamme ovat liikkeenjohdon konsultointi, yritysjärjestelypalvelut, veroneuvonta ja lakipalvelut sekä tilintarkastus- ja muut varmennuspalvelut. Tavoitteenamme on luoda kestävä kasvua. Ota yhteyttä tai lue lisää: www.pwc.fi.

PwC toimii 157 maassa yli 208 000 asiantuntijan voimin. Nimi PwC viittaa PwC-ketjuun ja/tai yhteen tai useampaan sen jäsenyritykseen, joista jokainen on oma itsenäinen yhtiö. Lisää tietoa: www.pwc.com/structure.